

Védőnői Szolgálat

A védőnői szolgálat az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló megelőző tevékenységet, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlás megelőzése érdekében egészségfejlesztést végez. A védőnői feladatokat a területi-és iskolai védőnők látják el.

A védőnői gondozás személyközpontú tanácsadás, amely nemcsak tájékoztatásból, felvilágosításból, oktatásból áll, hanem olyan interakció, melynek során a védőnő figyelmet, időt, elfogadó magatartást, légkört biztosít, hogy segítse a gondozott egyént, családot az egészséges életvitelben, a problémák feltárásában, megfogalmazásában, és a megoldás lehetőségeinek magtálálásában. Kölcsönös kommunikáció és együttműködés a cél.

Területi védőnői ellátás

A területi védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyasa anya, illetve 0-6 éves korú gyermek él. A védőnő feladatai a következők:

Nővédelem

A gondozás teljessége kiterjedhet az anyán és a csecsemőn túl a család és a gondozási körzet többi nőtagjára, a női életszakaszoknak megfelelően prevenciós célból. Az egészségesebb életmód megvalósulása érdekében a védőnő gondozási tevékenysége során kiemelten foglalkozik:

- a családtervezéssel kapcsolatosan, segíti a női szerepre, anyaságra való felkészülést,
- közreműködik a betegségek megelőzésében, az elváltozások korai felismerésében.

Várandós anya gondozása

A nőgyógyászati vizsgálati lelettel rendelkező várandós anyának:

- Kiállítja és kiadja a várandós anya gondozási könyvét, a leletek és a saját megállapításait rögzíti a várandós gondozási könyvben.
- Közreműködik a várandós nő egészségi állapotát ellenőrző alapvető vizsgálatok elvégzésében, amelyek keretében az erre vonatkozó rendeletben foglalt vizsgálatokat önállóan végzi. Ezek a következők: testsúlymérés, testmagasság

mérés, vérnyomásmérés, pulzusszámolás, emlők megtekintése, magzati szív működés vizsgálata, haskörfogat mérése, magzati mozgások észlelése, alsó végtagok megtekintése, vizelet vizsgálat, vércukor vizsgálata.

- Figyelemmel kíséri a várandós nő szociális, családi és munkahelyi körülményeit, egészségi és pszichés állapotát.
- Tájékoztatja a várandós nőt a rá vonatkozó jogosultságokról,
- Felkészíti a szülésre, újszülött fogadására ellátására, kiemelt figyelmet fordít az anyatejes táplálás elősegítésére.

A védőnői gondozás tanácsadáson, családlátogatáson, és közösségi programon valósul meg.

Gyermekek gondozása

Segítséget nyújt és tanácsot ad a szülést követő egészségi állapottal, és életmóddal, szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban. Feladata a veszélyeztetettség és a szövődmények megelőzése, illetve a problémák megfelelő időben történő felismerése, a családi kötődés támogatása.

Gyermekek gondozása a hatodik életévig

A védőnő a családlátogatásai, védőnői tanácsadásai alkalmával:

- Tanácsot ad a szoptatás helyes technikájára és a tejelválasztás fokozására. Segítséget nyújt az anyának abban, hogy gyermekét lehetőleg 6 hónapos koráig kizárólag szoptassa, majd később a csecsemő és kisgyermeknek táplálásával kapcsolatos tanácsokat ad.
- Figyelmet fordít a gyermek testi és pszichoszomatikus fejlődésére, szocializációjára, gondoskodik az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok megtörténtéről, szükség esetén a gyermeket háziorvosához irányítja.
- Segítséget nyújt az életkornak megfelelő egészséges életmódra nevelésről.
- Tájékoztatja a családokat az életkorhoz kötött védőoltások fontosságáról. Szervezi és dokumentálja ezeket.
- Felkészíti a családot a beteg csecsemő és gyermek gondozására-segítséget nyújt a gondozott családban előforduló egészségi, mentális, és környezeti veszélyeztetettség felismerésében, megelőzésében a harmonikus, családi környezet kialakításában
- Segítséget nyújt és tanácsot ad , együttműködve a háziorvossal és szükség esetén

más illetékes szakemberekkel a fogyatékkal élő személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. Tr. 4§-nak a pontja szerinti fogyatékkal élő, valamint magatartási zavarokkal küzdő gyermekek és családja életviteléhez.

- A gyermek fejlődését veszélyeztető tényező észlelésekor a házi orvos, illetve a gyermekjóléti szolgálat haladéktalan értesítése mellett a veszélyeztetett gyermeket és családját fokozott gondozásba veszi.
- Felvilágosítást ad a családtámogatási formákról, és lehetőségekről.
- Részt vesz az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében é megvalósításában

Óvodában végzendő feladatok

- ellenőrzi a gyermekek személyi higiéniáját
- krónikus betegek magatartási zavarokkal küzdők életvitelét segíti
- egészségnevelési tevékenységet végez
- kapcsolatot tart a szülőkkel
- egészségnapokon részt vesz.

Családgondozás

- segítséget nyújt a gondozott családban előforduló egészségi, mentális és környezeti veszélyeztetettség felismerésében, megelőzésében, a harmonikus családi környezet kialakításában.
- soron kívül családlátogatást végez az iskolavédőnő írásbeli kérése alapján.
- a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása, a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása, vagy egyéb súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén , a gyermekjóléti szolgálatot, és a házi gyermekorvost értesíti,
- felvilágosítást ad a családtámogatási formákról, és lehetőségekről.

Városunkban három védőnői körzet van, melyből 2 betöltött és egy körzetet a 2 védőnő helyettesítéssel látja el. 2023.07.01 –től a védőnőket a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Hetényi Géza Kórház Igazgatóság vette át munkáltatói jogkörben.

A körzeti védőnő gondozási feladatait önállóan, Tanácsadóban, családok otthonában. Óvodában, Általános és Közép Iskolában, és a közösségi programokra alkalmas helyen végzi.

A várandós gondozást a védőnő egyedül végzi, MSSZ szakszolgálat megszűnt, ezáltal a védőnő és szülés-nőgyógyász szakorvossal való konzultáció lehetősége megszűnt. A védőnő az egészségügyi alapellátást a terhesgondozást, a város házi orvosaival közösen végzi. A vizsgálatokra való beutalás házi orvosi beutalással történik. A várandósok vagy magán nőgyógyászhoz, vagy az SZTK rendelésen megjelent nőgyógyászhoz járnak.

Nyilvántartott Várandós anyák 2023-2024 év

	2023	2024
Az év folyamán nyilvántartott terhesek száma	62	52
Újonnan nyilvántartásba vettek száma	39	32
Veszélyeztetettek száma	19	17
Védőnői tanácsadáson megjelentek száma	183	162
Terheslátogatások száma	204	172
Gondozáson nem jelent meg	-	-
Szült anyák száma	42	38
Nővédelmi látogatások	4	6

A védőnő csecsemő és kisgyermek részére heti 1 alkalommal 2 órában tart tanácsadást, ahol a pszichoszomatikus fejlődések nyomon követése, táplálási, gondozási és egyéb vizsgálatok készülnek. A területi védőnői ellátási kötelezettség a 0-7 éves korú gyermeke gondozására terjed ki. Fokozott gondozásban részesíti az újszülötteket, a kis súlyú újszülötteket, az egészségügyi és környezeti ok miatt veszélyeztetett csecsemőket, kisgyermekeket.

A védőnő tevékenységét egyénre szabott gondozási terv szerint végzi, figyelembe véve a gondozottak szükségletét, melyeket a családlátogatások, és tanácsadások során alkalmazza.

A kora gyermekorri program keretén belül a védőnő korhoz kötött vizsgálatokat végez, melyhez védőnői és orvosi szűrővizsgálatok kötöttek. A házi gyermekorvosok/háziorvosok és a védőnők által végzett egészségügyi szűrővizsgálatok hivatottak az egészségi állapot meghatározására, kiegészítve a szülői megfigyeléssel és rizikófelméressel. Az életkorhoz kötött orvosi és védőnői

szűrővizsgálatokon túl melyeket jelenleg miniszteri(51/1997.(XII.18.NM) rendelet szabályoz szükség van egyéb szempontokon alapuló megfigyelésekre, vizsgálatokra is az egészségi állapot pontos meghatározásához. A projekten felül rizikókérdőíveket kell a szülőkkel közösen kitölteni.

A védőnő szorgalmazza az anyatejes táplálást, szervezi az orvosi és védőnői tanácsadást, életkorhoz kötött folyamatos védőoltást, a nem kötelező védőoltást, kampányoltást, rachitises és carieses profilaxis szervezését. Tetvességi szűréseket végez, feladata az összes szűrési kötelezettség ellátása, folyamatosan részt vesz szakmai napokon, vezető védőnői értekezleteken, továbbképzéseken.

Szorosan együttműködik a körzethez tartozó Óvodákkal, Oktatási Intézményekkel.

Az év folyamán nyilvántartott csecsemők száma 2023-2024

	2023	2024
Nyilvántartott csecsemők száma	44	43
Fokozott gondozást igénylők száma	4	5
Koraszülöttek száma	3	0
Fejlődési rend. Szülöttek száma	1	0
Védőnői látogatások száma	722	611
Önálló védőnői tanácsadáson jelentek száma	293	243

Az 1-3 éves korú gyermekek ellátása a családlátogatás keretén belül otthonában , illetve védőnői és orvosi tanácsadáson történik. A gondozás a gondozási protokollnak megfelelően történik.

A 3-6 éves korú gyermekek ellátása: az óvodákban megszűnt az orvosi vizsgálat, státuszvizsgálat a tanácsadóban történik, illetve a házi gyermekorvosnál. Az óvodákban negyedévente történik tetvességi vizsgálat, illetve igény szerint, felkérésre részt veszünk egészségnapon, szülőértekezleten.

Az év folyamán nyilvántartott gyermeke száma 2023-2024év

	2023		2024	
	1-3 év	3-6 év	1-3 év	3-6 év
Nyilvántartott gyermekek száma	83	187	97	154
Veszélyeztetett gyermekek száma	10	10	7	3
Védőnői látogatások száma	262	249	339	291
Védőnői tanácsadáson megjelenések száma	155	165	146	143

**Az összes szaklátogatások száma: 2023-ban: 1692
2024-ben: 1653**

Az iskola egészségügyi feladatok ellátását a területi védőnők végzik, mivel a körzetek vegyesek. Továbbra is mind az Általános, és Közép iskolában a páros osztályok kötelezettek teljes szűrővizsgálatra, a páratlan osztályokban testnevelési besorolás történik. Az Általános iskolában kiegészül a tevékenység a kötelező kampányoltásokkal, és a nem kötelező védőoltásokkal (Cervarix). Negyedévente történik tetvességi vizsgálat illetve, igény szerint, illetve pozitívitas esetén 2 hetente történik visszaellenőrzés.

Éves iskola egészségügyi tervet készítünk, a védőnő egészségnevelő munkát is végez a kiemelt korosztályok körében, az egészséges életmód kialakításához szükséges ismereteket átadja. Felvilágosító előadásokat tart felkérésre. Részt veszünk az iskolák által évente 1-2 alkalommal megrendezésre kerülő egészségnap.

Középiskolában a szakmai alkalmassági vizsgálatok elvégzésében is aktívan közreműködünk.

Iskola egészségügyi munka főbb adatai 2023-2024

2023	Általános	Szakközép	Technikum
Beíratottak száma	412	92	110
orvosi vizsgálatok		92	110

2024	Általános	Szakközép	Technikum
Beíratottak száma	431	66	107
orvosi vizsgálatok	759	66	107

Általános iskolában összes oltások száma: 2023-ban : 240
2024-ben:322

Összegzés:

A várandósok szívesen járnak tanácsadásra, ahol megfelelő információkat kapnak, mikor hova kell menniük, családlátogatáskor szívesen várnak. A nővédelmi látogatások száma nem nagyon jelentős, ezen esetekben is a rossz szociális helyzet a főbb mérvadó.

Csecsemőgondozás területén is csökkent a veszélyeztetettek száma, inkább koraszülés, vagy egyéb betegség miatt vannak fokozott gondozást igénylő csecsemőink. A védőnői látogatások többnyire sikeresek, ezt annak is köszönhetjük, hogy a családokat csak előre egyeztetett időpontokon tudjuk látogatni, mert akkor biztosan otthon vannak, de sajnos ez is kissé negatív, mert a szülők percre pontosan elvárják, hogy akkor jelenjünk meg, és általában ilyenkor nem a valós helyzetet látjuk legtöbbször.

A státuszvizsgálatokra szintén egyeztetett időpontban elhozzák a szülők a gyermekeket, így 100 % a teljesítési arány.

Az 1-3 és 3-6 éves veszélyeztetett gyermekek száma mutat növekedést.

A szülők többnyire együttműködőek, tanácsokat megfogadják.

Sajnos a gondozott terhesek száma az elmúlt években csökkenést mutat így a született csecsemők száma is csökken.

A védőnői szolgálat 2023.07.01-től a Jász-Nagykun- Szolnok Vármegyei Hetényi Géza Kórházhoz került. Azóta tervben van, hogy a meglévő 3 védőnői körzet összevonásra kerül, így csak két körzet kerülne kialakításra, amit most már törvényileg jogszabály is engedélyez, hogy a körzetek felülvizsgálata megtörténjen, és ahol indokolt ott összevonás történjen. A kezdeti átállás nem volt zökkenő mentes, továbbra is érződik, hogy az önkormányzatok alatt sokkal jobb volt a védőnők helyzete, mint jelenleg a kórház fennhatósága alatt. Jelenleg még 3 körzet van, ebből egy körzet tartós helyettesítéssel ellátott. A 2 védőnő látja el ezt a feladatot. A működéshez szükséges feltételek általában biztosítva vannak.

2025.03.01-től került egységesen bevezetésre a VOIR informatikai rendszer országosan. A működése kissé kaotikus, de sajnos ebben a rendszerben kell dolgoznunk illetve adatokat felvinnünk, az idei évben a közösen használt számítógép meghibásodott és mivel a kórháznak nem áll módjában megjavítani, laptopon dolgozunk, de az előzőleg a számítógépen tárolt több mint 20 év anyaga adatvesztésre került, így a 2025.03.01-je előtti felvitt adatokkal nem rendelkezünk, és pl. egy gyermekjóléti eset kapcsán nem tudunk információt szolgáltatni.

Az oktatási intézményben végzett orvosi vizsgálatok során, a védőnői és orvosi

tevékenységről a szülők tájékoztatást kapnak. A szülők minden egyes vizsgálatról, szűrésről, oltásról, a Kréta területén, és oltásnál írásban is értesítést kapnak. A védőnői és orvosi vizsgálatok során kiszűrésre kerülő gyermekek szülei jelzést kapnak az adott elváltozásról, esetleg szakrendelésre való beutalásról is. Az idei évben hála a szülők elvitték gyermekeiket a szakrendelésekre és vissza jelzést is kaptunk, de ez inkább csak az általános iskolára jellemző, a szakiskolában továbbra is a szülők nem mindig viszik tovább gyermeküket az adott szakrendelés felé.

Sajnos egyre több negatív sérelem éri a védőnőket az oltásokkal és az iskolai szűrésekkel kapcsolatban is. Egyre több az oltásellenes csoportok tevékenysége ahol folyamatosan támadnak minket, de szerencsére Martfű még ebbe az esetben is jól áll, a szülők együttműködőek, oltás megtagadás eddig még nem volt, illetve az orvosi és védőnői szűrővizsgálatokat sem tagadták meg.

Illetve a védőnői munka részeként minden évben 4x megrendezésre kerülő véréadásban is részt veszünk, plakátozásban, a közösségi médiában való megjelentetésben.

A védőnő feladatai szerteágazó, nemcsak csecsemőgondozásból és látogatásból áll. Reméljük ezen beszámolóval sikerült részletesen bemutatni munkákat.

Martfű, 2025.08.29